

وَ لَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا
 يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ (42) مُهْطِعِينَ
 مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفْئِدَتُهُمْ
 هَوَاءٌ (43) وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ
 الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ نُجِبْ
 دَعْوَتَكَ وَ نَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوْ لَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ
 قَبْلُ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ (44) وَ سَكَنتُمْ فِي مَسَاكِنِ
 الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَ تَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ
 وَ ضَرَبْنَا لَكُمْ الْأَمْثَالَ (45) وَ قَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَ
 عِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَ إِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ
 الْجِبَالُ (46) فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِ رُسُلَهُ
 إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ (47) يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ

الأَرْضِ وَ السَّمَاوَاتِ وَ بَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ

(48) وَ تَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ

(49) سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطَرَانٍ وَ تَغْشَى وُجُوهَهُمُ النَّارُ

(50) لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ

سَرِيعُ الْحِسَابِ (51) هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَ لِيُنْذَرُوا

بِهِ وَ لِيَعْلَمُوا أَنَّ مَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَ لِيَذْكُرَ أُولَئِ

الْأَلْبَابِ (52)

Think not that Allah doth not heed the deeds of those who do wrong. He but giveth them respite against a day when the eyes will fixedly stare in horror,- they running forward with necks outstretched, their heads uplifted, their gaze returning not towards them, and their hearts a (gaping) void! So warn mankind of the day when the wrath will reach them: then will the wrong-doers say: "Our Lord! Respite us (if only) for a short term: we will answer Thy call, and follow the messengers!" "What! Were ye not wont to swear aforetime that ye should suffer no decline? "And ye dwelt in the dwellings of men who wronged themselves ye were clearly shown how We dealt with them; and We put forth (many) parables in your behoof!" Mighty indeed were the

plots which they made, but their plots were (well) within the sight of Allah, even though they were such as to shake the hills! Never think that Allah would fail his messengers in His promise: for Allah is exalted in power, - the lord of retribution. One day the earth will be changed to a different earth, and so will be the heavens, and (men) will be marshalled forth, before Allah, the one, the irresistible; and thou wilt see the sinners that day bound together in fetters:- their garments of liquid pitch, and their faces covered with fire; that Allah may requite each soul according to its deserts; and verily Allah is swift in calling to account. Here is a Message for mankind: let them take warning therefrom, and let them know that He is (no other than) one Allah: let men of understanding take heed.

اب یہ ظالم لوگ جو کچھ کر رہے ہیں، اللہ کو تم اس سے غافل نہ سمجھو۔ اللہ تو انہیں ٹال رہا ہے۔ اُس دن کے لیے جب حال یہ ہو گا کہ آنکھیں پھٹی کی پھٹی رہ گئی ہیں، سر اٹھائے بھاگے چلے جا رہے ہیں، نظریں اوپر جمی ہیں اور دل اڑے جاتے ہیں۔ اے نبی، اُس دن سے تم انہیں ڈرا دو جب کہ عذاب انہیں آ لے گا۔ اُس وقت یہ ظالم کہیں گے کہ "اے ہمارے رب، ہمیں تھوڑی سی مہلت اور دے دے، ہم تیری دعوت کو لبیک کہیں گے اور رسولوں کی پیروی کریں گے۔" (مگر انہیں صاف جواب دے دیا جائے گا کہ) "کیا تم وہی لوگ نہیں ہو جو اس سے پہلے قسمیں کھا کھا کر کہتے تھے کہ ہم پر تو کبھی

زوال آنا ہی نہیں ہے؟ حالانکہ تم ان قوموں کی بستیوں میں رہ بس چکے تھے جنہوں نے اپنے اوپر آپ ظلم کیا تھا اور دیکھ چکے تھے کہ ہم نے اُن سے کیا سلوک کیا اور اُن کی مثالیں دے دے کر ہم تمہیں سمجھا بھی چکے تھے۔

انہوں نے اپنی ساری ہی چالیں چل دیکھیں، مگر اُن کی ہر چال کا توڑ اللہ کے پاس تھا اگرچہ اُن کی چالیں ایسی غضب کی تھیں کہ پہاڑ اُن سے ٹل جائیں۔

پس اے نبیؐ، تم ہر گز یہ گمان نہ کرو کہ اللہ کبھی اپنے رسولوں سے کیے ہوئے وعدوں کے خلاف کرے گا اللہ زبردست ہے اور انتقام لینے والا ہے۔ ڈراؤ!

انہیں اُس دن سے جبکہ زمین اور آسمان بدل کر کچھ سے کچھ کر دیے جائیں گے اور سب کے سب اللہ واحد قہار کے سامنے بے نقاب حاضر ہو جائیں گے۔ اُس روز تم مجرموں کو دیکھو گے کہ زنجیروں میں ہاتھ پاؤں جکڑے ہوئے ہوں گے، تار کول کے لباس پہنے ہوئے ہوں گے اور آگ کے شعلے اُن کے چہروں پر چھائے جا رہے ہوں گے۔ یہ اس لیے ہو گا کہ اللہ ہر تنفس کو اس کے کیے کا بدلہ دے۔ اللہ کو حساب لیتے کچھ دیر نہیں لگتی۔ یہ ایک پیغام

ہے سب انسانوں کے لیے، اور یہ بھیجا گیا ہے اس لیے کہ اُن کو اس کے ذریعہ
 سے خبردار کر دیا جائے اور وہ جان لیں کہ حقیقت میں خدا بس ایک ہی ہے
 اور جو عقل رکھتے ہیں وہ ہوش میں آجائیں۔

ابب یے جالیم لویو جو کوء کر رہے هے، االله کو توم उससे गाफ़िल न समझो | अल्लाह तो उन्हें टाल रहा है, उस दिन के लिए जब हाल यह होगा कि आँखें फटी की फटी रह गई हैं, सर उठाए भागे चले जा रहे हैं, नज़रें ऊपर जमी हैं और दिल उड़े जाते हैं | ऐ नबी, उस दिन से तूम इन्हें डरा दो जबकि अज़ाब इन्हें आ लेगा | उस वक़्त ये ज़ालिम कहेंगे कि “ऐ हमारे रब, हमें थोड़ी-सी मुहलत और दे दे, हम तेरी दावत को लब्बैक कहेंगे और रसूलों की पैरवी करेंगे |” (मगर उन्हें साफ़ जवाब दिया जाएगा कि) “क्या तूम वही लोग नहीं हो जो इससे पहले क़समों खा-खाकर करते थे कि हमपर तो कभी ज़वाल आना ही नहीं है? हालाँकि तूम उन क़ौमों की बस्तियों में रह-बस चुके थे जिन्होंने अपने ऊपर आप जुल्म किया था और देख चुके थे कि हमने उनसे क्या सुलूक किया और उनकी मिसालें दे-देकर हम तुम्हें समझा भी चुके थे | उन्होंने अपनी सारी ही चलें चल देखीं, मगर उनकी हर चाल का तोड़ अल्लाह के पास था अगरचे उनकी चालें ऐसी ग़ज़ब की थीं कि पहाड़ उनसे टल जाएँ |” पस ऐ नबी, तूम हरगिज़ ये गुमान न करो कि अल्लाह कभी अपने रसूलों से किए हुए वादों के खिलाफ़ करेगा | अल्लाह ज़बरदस्त है और इन्तिक़ाम लेनेवाला है | डराओ इन्हें उस दिन से जब कि ज़मीन और आसमान बदलकर कुछ से कुछ कर

~~~~~

दिए जाएँगे और सबके सब अल्लाह वाहिद कहहार के सामने बेनकाब हाज़िर हो जाएँगे | उस रोज़ तुम मुजरिमों को देखोगे कि जंजीरों में हाथ-पाँओ जकड़े हुए होंगे, तारकोल के लिबास पहने हुए होंगे और आग के शोले उनके चेहरों पर छाए जा रहे होंगे | यह इसलिए होगा कि अल्लाह हर मुतनफ़िस को उसके किए का बदला दे | अल्लाह को हिसाब लेते कुछ देर नहीं लगती | यह एक पैग़ाम है सब इन्सानों के लिए, और यह भेजा गया है इसलिए कि उनको इसके ज़रीए से खबरदार कर दिया जाए और वे जान लें कि हक़ीक़त में खुदा बस एक ही है और जो अक्ल रखते हैं वे होश में आ जाएँ |